

RWE

uni
per

Actieplan 2019

**Actiepunten van de energiebedrijven m.b.t. uitvoering van het
'Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de
steenkolenketen'**

Mei 2019

1. Inleiding

Het 'Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de steenkolenketen' zoals de Ministers van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en van Economische Zaken en de energiebedrijven Uniper¹, RWE², Nuon³ en ENGIE⁴ dat in november 2014 hebben gesloten, gaat het laatste jaar in.

Dat betekent naast het blijven werken aan structurele verbeteringen, ook tijd om te reflecteren. Op de huidige situatie in de kolenketen, op de acties en resultaten van de afgelopen jaren en de samenwerking met partners en diverse stakeholders in de keten.

Daarnaast zal naar verwachting dit jaar een besluit worden genomen over de uitsluiting van kolen voor de productie van elektriciteit in Nederland. Een wetsvoorstel daarvoor is in maart naar de Tweede Kamer gestuurd. Dat betekent dat vanaf 2030 geen steenkool meer gebruikt mag worden voor de productie van elektriciteit. Die context heeft ook invloed op een eventueel vervolg op het Convenant.

In deze notitie geven de energiebedrijven aan welke belangrijkste actiepunten er zijn voor dit jaar, in het licht van bovengenoemde ontwikkelingen.

¹ Met ingang van 1 januari 2016 is Uniper afgesplitst van E.ON. Dit heeft verder geen invloed op de in het convenant vastgelegde afspraken.

² In het convenant wordt gesproken over de activiteiten van Essent, een dochteronderneming van RWE, met betrekking tot de kolenketen. Inmiddels vallen deze activiteiten onder de naam RWE. Dit heeft verder geen invloed op de in het convenant vastgelegde afspraken.

³ De activiteiten van Nuon die betrekking hebben op het convenant vallen rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van Vattenfall.

⁴ Met ingang van 1 januari 2016 is GDF Suez opgegaan in ENGIE. Dit heeft verder geen invloed op de in het convenant vastgelegde afspraken.

2. Afspraken uit convenant en bijbehorende acties

Openbare verantwoordelijkheid m.b.t. due diligence en MVO-beleid (artikel 2.1-2.3 + 2.12)

Verbeteraanpak due diligence en communicatie

- Het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de energiebedrijven hebben samen met SHIFT een programma opgezet om te werken aan verbetering van de due diligence en de communicatie daarover.
- Naar aanleiding van de twee workshops en een rapportage per bedrijf (nog niet alle vier bekend), kijken de energiebedrijven intern waar verbeteringen mogelijk en nodig zijn. Deze worden gedeeld in de voortgangsrapportage over dit convenantsjaar dat eind 2019 verschijnt.

In 2018 hebben de energiebedrijven en het Ministerie van Buitenlandse Zaken aandacht besteed aan due diligence en de communicatie daarover. Afgesproken werd om samen te onderzoeken op welke onderwerpen de due diligence van de betrokken bedrijven kan worden versterkt.

Er is een programma ontwikkeld met SHIFT. Dit programma bestond uit een workshop over due diligence en de UN Guiding Principles en aanpalende standaarden en een workshop over rapportering. Daaraan gekoppeld heeft SHIFT voor bijna alle bedrijven een analyse gemaakt van de wijze waarop over due diligence wordt gerapporteerd en welke verbeteringen er mogelijk zijn.

Enkele van de energiebedrijven hebben inmiddels ook de rapportage ontvangen van SHIFT, met daarin een beoordeling van hun communicatie over hun due diligence. De energiebedrijven die deze rapportage tijdig hebben ontvangen analyseren hun due diligence processen in de steenkolenketen en de communicatie daarover en zullen die waar nodig verder aanscherpen.

In de voortgangsrapportage over 2019 zullen de energiebedrijven aandacht besteden aan welke stappen worden gezet rond het aanscherpen van de due diligence processen in de steenkolen en de communicatie daarover.

Energiebedrijven publiceren due diligence en MVO-beleid individueel

De energiebedrijven publiceren over hun MVO-beleid en due diligence in hun inkoopbeleid in de respectievelijke jaar- en/of MVO-verslagen, op hun websites of via andere communicatieuitingen. De energiebedrijven continueren in 2019 de ontwikkeling van hun due diligence, gebaseerd op de OESO Richtlijnen en de UNGP's. Indien relevant gedurende het jaar, maar in ieder geval voor einde Q2 2019 actualiseren de energiebedrijven de informatie op hun websites over MVO en het due diligence proces en publiceren zij hun jaar- en/of MVO-verslagen voor 2018 op hun website.

Uniper:

- *MVO-beleid:* <http://cr.uniper.energy/en/>

- *Inkoopbeleid/due diligence*: https://www.uniper.energy/sites/default/files/2019-03/supplier_code_of_conduct.pdf
- *Annual report*: <https://ir.uniper.energy/websites/uniper/English/3200/reports.html>

RWE:

- *MVO-beleid*: www.rwe.com/web/cms/en/490510/rwe/about-rwe/compliance/
- *Inkoopbeleid/due diligence*:
www.rwe.com/web/cms/en/1904252/rwe/responsibility/community/supply-chain/
www.rwe.com/web/cms/nl/3085338/rwe-generation-se/contractor/procurement/
- *CR Report*: www.rwe.com/web/cms/en/179662/rwe/responsibility/

Vattenfall:

- *MVO-beleid*:
<https://www.nuon.com/duurzaamheid/> en
<https://corporate.vattenfall.com/sustainability/sustainability-at-vattenfall/>
- *Inkoopbeleid/due diligence*:
<https://corporate.vattenfall.com/sustainability/high-performance/sourcing-and-purchasing/>
- *Annual and Sustainability Report*:
<https://corporate.vattenfall.com/sustainability/sustainability-reports/>

ENGIE:

- *MVO-beleid, inkoopbeleid en CSR Publications*:
<https://www.engie.com/en/csr-experts-area/>

Energiebedrijven publiceren consequenties (inkoop)beleid individueel

De consequenties van het (inkoop)beleid van de individuele energiebedrijven met betrekking tot de steenkolenketen worden gerapporteerd in de genoemde jaar- en/of MVO-verslagen. Daarnaast publiceren de energiebedrijven individueel op hun websites over de voortgang en consequenties van hun due diligence proces:

- *Uniper*:
https://www.uniper.energy/sites/default/files/2019-03/supplier_code_of_conduct.pdf
- *RWE*:
www.rwe.com/web/cms/en/1904252/rwe/responsibility/community/supply-chain/
- *Vattenfall*:
corporate.vattenfall.com/sustainability/high-performance/sourcing-and-purchasing/fuel-procurement/procurement-hard-coal/
www.nuon.nl/duurzame-energie/andere-energiebronnen/samenwerken-voor-vrede/
- *ENGIE*:
<https://engie-zakelijk.nl/over-engie/juiste-energiemix>

Individuele omschrijvingen en updates worden opgenomen in overzicht inspanningen

Van de genoemde beschrijvingen in de jaar-en/of MVO-verslagen of op de websites wordt het meest relevante deel overgenomen in de voortgangsrapportage over de inspanningen van de energiebedrijven en de overheid met betrekking tot het uitvoeren van de afspraken in het convenant. Deze publicatie verschijnt in december voor de multistakeholderbijeenkomst en wordt breed verspreid.

Audits en informeren steenkolenleveranciers (artikel 2.4 - 2.5)

Verdieping contact mijnbouwbedrijven:

- Dialoog voortzetten met relevante Colombiaanse mijnbouwbedrijven via de Bettercoal Colombia Country Working Group, inclusief het bespreken van de Continuous Improvement Plans per mijnbouwbedrijf.
- Dialoog opzetten met relevante Russische mijnbouwbedrijven via de Bettercoal Russia Country Working Group, inclusief het bespreken van de Continuous Improvement Plans per mijnbouwbedrijf en een bezoek aan Rusland.
- Het aansporen van alle relevante steenkolenleveranciers om deel te nemen aan het Bettercoal Assessment process. Dit kan worden gedaan via Bettercoal, maar ook door individuele acties zoals het versturen van formele brieven of via de commerciële contacten.

De energiebedrijven hebben jarenlange contacten met mijnbouwbedrijven over tal van onderwerpen. De aard en toon van deze gesprekken heeft zich de afgelopen jaren aangepast aan de actuele ontwikkelingen.

In Colombia heeft de status van het vredesproces en ontwikkelingen in de regio's César en La Guajira een grote invloed op de contacten. Deze contacten hebben zich in de loop van de jaren verdiept en gaan veel meer over de manier waarop de mijnbouwbedrijven een bijdrage leveren aan de ontwikkelingen in de regio. Hierbij gaat het onder meer om hun positie in maatschappelijke discussies, hun houding en acties ten opzichte van geweldsincidenten en betrokkenheid bij gemeenschappen rond de mijnen.

De energiebedrijven gaan hiermee door en proberen een constructieve bijdrage te leveren aan de ontwikkelingen door mee te denken en waar mogelijk te werken aan projecten om het onderlinge vertrouwen tussen partijen in de regio te versterken, kennis uit te wisselen en partijen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid, waar nodig. Daarnaast is het goed te zien dat 3 van de 4 mijnbouwbedrijven die kolen leveren aan de energiebedrijven actief participeren in het Bettercoal programma. De gesprekken met het vierde mijnbouwbedrijf om ook actief deel te gaan nemen gaan door. De doelstelling is dat ook CNR deelneemt aan het Bettercoal programma.

De contacten in Rusland zijn zich verder aan het ontwikkelen, vooral ook door het werk van Bettercoal. Contacten met maatschappelijke organisaties in de mijnbouwgebieden zijn lastig, door de beperkte aanwezigheid van maatschappelijke organisaties en de lage maatschappelijke organisaties en bedrijven verder uit te breiden.

Onafhankelijke Assessments bij steenkoolmijnen via Bettercoal

De energiebedrijven blijven de mijnbouwbedrijven direct en via Bettercoal stimuleren om deel te nemen aan het Bettercoal assessment programma. In 2018 was opnieuw een stijging te zien van het aantal self- en site-assessments door Bettercoal in verschillende kolenexporterende landen, wat laat zien dat de acties effect hebben gehad. Bettercoal heeft de afgelopen 2 jaar met de energiebedrijven, NGOs en Technical & Advisory Committee gewerkt om het Assessment Programme te verbeteren op gebied van transparantie, robuustheid en consistentie. Het vernieuwde 'Bettercoal Assessment Process' en gerelateerde documenten en procedures zullen begin juli 2019 gepubliceerd worden. In 2019 zullen de energiebedrijven onverminderd in contact treden met mijnbouwbedrijven om de samenwerking met Bettercoal te stimuleren en aan te sturen op realisatie van de doelstellingen van Bettercoal rondom het vernieuwde Assessment Process en de follow-up die daaraan wordt gegeven.

Op basis van de Bettercoal Assessments worden eventuele verbeterpunten geconstateerd en de opvolging ervan besproken. Bettercoal zal meer informatie publiceren over de participerende Bettercoal Suppliers en de resultaten van de uitgevoerde Bettercoal Assessments. Ook zal er in 2019 opnieuw gekeken worden naar een manier om 'impact' te meten bij de Bettercoal Suppliers. De energiebedrijven zullen zich ook inzetten voor actieve betrokkenheid van lokale gemeenschappen bij Bettercoal Assessments. De energiebedrijven zullen dit onder andere bespreken binnen het Bettercoal adviesorgaan Technical & Advisory Committee. De verslagen van deze meetings worden gepubliceerd op de website van Bettercoal.

Country Working Groups

- Actieve deelname van alle energiebedrijven in de Bettercoal Country Working Groups over Colombia en Rusland.
- De energiebedrijven zetten zich in voor de externe publicatie van de actieplannen van beide werkgroepen.
- De energiebedrijven zullen hun voorkeur uiten om halfjaarlijkse gesprekken in te plannen met de Bettercoal Suppliers in Colombia en Rusland om de Continuous Improvement Plans en relevante risico's te bespreken.
- De energiebedrijven zullen hun voorkeur uiten voor een fysiek bezoek van de Country Working Groups aan Colombia en Rusland en gesprekken met de mijnbouwbedrijven en andere stakeholders.

- De energiebedrijven zullen hun voorkeur uiten om externe stakeholders zoals NGOs en vakbonden uit te nodigen voor specifieke meetings van de Country Working Groups.

In lijn met de country prioritization strategy heeft Bettercoal in 2018 specifieke werkgroepen opgezet voor Rusland en Colombia. Deze werkgroepen zullen fungeren als een platform tussen Bettercoal, Bettercoal Members en de mijnbouwbedrijven. Het doel van deze werkgroepen is het faciliteren van een gezamenlijke reactie op de resultaten van de site-assessments, om risico's te adresseren die relevant zijn voor Bettercoal Members en om de mijnbouwbedrijven waar nodig te ondersteunen om verbeteringen door te voeren. Een middel dat gebruikt kan worden zijn halfjaarlijkse gesprekken met de mijnbouwbedrijven over de voortgang. NGOs kunnen op uitnodiging ook deelnemen aan deze werkgroepen om context te geven bij bepaalde risico's. De Nederlandse energiebedrijven die participeren in het kolenconvenant nemen deel aan deze country working groups.

Concreet werken beide werkgroepen nu aan werkplannen voor 2019. In deze werkplannen wordt aandacht besteed aan de halfjaarlijkse gesprekken met de mijnbouwbedrijven, een eventueel bezoek aan deze landen en hoe de relevante risico's per land kunnen worden geïdentificeerd. De Nederlandse energiebedrijven zullen binnen de werkgroepen bespreken of en hoe deze werkplannen openbaar kunnen worden gemaakt.

Screen Trading

- Binnen Bettercoal zullen de energiebedrijven hun voorkeur uiten om een meeting op te zetten met een of meerdere handelsbedrijven om een samenwerking met Bettercoal op te zetten.

In 2019 gaat Bettercoal nadrukkelijk kijken naar de positie van trading in de kolenketen en hoe dit verbonden kan worden met de doelstellingen van Bettercoal. De indirecte inkoop van steenkolen maakt het moeilijker de herkomst van de kolen vast te stellen en bedrijven elders in de keten aan te spreken op hun verantwoordelijkheid. Met de leden van Bettercoal, maar ook met anderen zal worden gekeken wat er gedaan kan worden om hier verandering in te brengen.

Daarnaast werkt Bettercoal aan een concreet voorstel aan de leden op welke manier handelsbedrijven lid kunnen worden van Bettercoal en wat daarvoor de voorwaarden zijn. Dit wordt in 2019 verder besproken en uitgewerkt.

In Q2 2019 publiceert Bettercoal haar Annual Report.

In 2019 hebben de energiebedrijven zitting in het bestuur van Bettercoal, het multi-stakeholder adviesorgaan Technical & Advisory Committee en de verschillende werkgroepen binnen Bettercoal.

In vrijwel alle West-Europese landen staat het uitschakelen van kolen voor elektriciteitsproductie hoog op de agenda. Voor Engeland is 2025 als datum vastgelegd, Nederland werkt aan 2030 en Duitsland denkt aan uiterlijk 2038.

Dat heeft ook consequenties voor de huidige opzet van Bettercoal. Om ervoor te zorgen dat het goede werk van Bettercoal wordt voortgezet, ook als Europese leden zouden afhaken omdat zij geen kolen meer gebruiken, wordt gewerkt aan uitbreiding naar andere gebieden en sectoren. De Board van Bettercoal zal zich in 2019 actief inspannen om hier een bijdrage aan te leveren.

Proactieve afstemming met stakeholders

Ook in 2019 benaderen de energiebedrijven proactief verschillende relevante stakeholders, zowel in Nederland als in de mijnbouwlanden, voor gesprekken over ontwikkelingen in de kolenketen. Stakeholders waarmee de dialoog wordt aangegaan zijn onder andere NGO's, vakbonden, overheden en lokale gemeenschappen. Dit gebeurt door de individuele energiebedrijven en via Bettercoal, bijvoorbeeld tijdens de hierboven genoemde bezoeken aan de mijnbouwlanden en -bedrijven, via Bettercoal of als onderdeel van hun due diligence proces.

Publicatie document transparantie (artikel 2.6 - 2.7)

Gezamenlijke lijst van de door bedrijven gebruikte mijnen

In lijn met het advies van de ACM, laten de energiebedrijven jaarlijks door een derde onafhankelijke partij een geaggregeerde lijst opstellen van alle mijnen of mijnbouw regio's waar in het voorgaande jaar steenkool is ingekocht.

Publicatie op websites in Q2

Deze lijst wordt in het tweede kwartaal van 2019 gepubliceerd op de websites van de individuele energiebedrijven.

Publicatie overzicht geleverde inspanningen (artikel 2.11)

In februari 2019 hebben de partijen een voortgangsrapportage gepubliceerd van hun inspanningen en bereikte resultaten met betrekking tot de in het convenant genoemde activiteiten. Deze voortgangsrapportage is gepubliceerd op de websites van de overheid en de individuele energiebedrijven.

Organiseren stakeholder bijeenkomst (artikel 5.1)

In Q4 2019 organiseren de energiebedrijven samen met de overheid een stakeholderbijeenkomst. Voor deze bijeenkomst worden relevante stakeholders uitgenodigd om de voortgang van de uitvoering van de afspraken in het convenant te bespreken.

Deze bijeenkomst zal ook in het teken staan van 5 jaar kolenconvenant. Relevante stakeholders zijn bijvoorbeeld NGO's, vakbonden, overheden en mijnbouwbedrijven, zowel uit Nederland als uit kolenexporterende landen.

Overige actie:

CBA Arbeidsveiligheid: CNV International werkt in de mijnbouwregio in Colombia aan diverse projecten die zijn gericht op het verbeteren van de positie van werknemers, zowel vaste medewerkers als contractors. In haar contacten krijgt CNV van meerdere kanten signalen dat contractors te vaak en te lang zouden worden ingezet en niet altijd op dezelfde manier worden behandeld als vaste medewerkers.

Een van de mogelijkheden om de positie van contractors te verbeteren, bijvoorbeeld als het gaat om de aandacht voor arbeidsveiligheid, is het opzetten van een collective bargaining agreement (CBA). Daarbij wordt voor een poule van contractors in de regio een collectieve overeenkomst gesloten met de mijnbouwbedrijven die hen inhuren. Op die manier worden de rechten en plichten van deze contractors centraal vastgelegd en zijn ze eenvoudiger te controleren.

De energiebedrijven gaan samen met CNV Internationaal onderzoeken wat hiervoor de mogelijkheden zijn en dit bespreken met de mijnbouwbedrijven.

Consequenties uitfasering kolen: Meerdere leden van Bettercoal hebben te maken met het uitfaseren van kolen voor elektriciteitsproductie. Hoewel de positie van Europa op de mondiale markt voor verhandelde steenkool heel beperkt is, willen de convenantspartijen graag meer inzicht krijgen in de eventuele consequenties voor exporterende landen. Wat betekent een uitfasering van kolen in Europa voor hen als het gaat om exportvolumes, de toekomst van de mijnbouw en de impact op sociaal-economische omstandigheden? Dat zijn vragen die daarbij een rol spelen. Meerdere leden van Bettercoal overwegen om dit in kaart te laten brengen. Of het tot een opdracht voor een dergelijk onderzoek komt, is afhankelijk van het onderzoeksvoorstel van de externe partijen die gevraagd zijn een voorstel in te dienen. Naar aanleiding van de voorstellen zal een besluit genomen worden over het eventuele vervolg.